

Oruç nedir? Orucun çeşitleri nelerdir?

Oruç nedir? Orucun çeşitleri nelerdir?

Yayın Tarihi : 31 Aralık 2012 Pazartesi (oluşturma : 2/17/2019)

Oruç Nedir?

İslâm'ın beş esasından biri de Ramazan ayında oruç tutmaktır. Oruç, niyet ederek tan yerinin ağarmaya başlamasından (yani imsak vaktinden) itibaren güneş batıncaya kadar yememek, içmemek ve cinsî ilişkiden uzak durmak suretiyle yerine getirilen bir ibâdettir.

Oruç kimlere farzdır?

Bir kimseye orucun farz olması için kendisinde üç şartın bulunması gerekir; Bunlar:

- 1- Müslüman olmak
- 2- Akıllı olmak
- 3- Ergenlik çağına gelmiş bulunmak.

Bu şartlar kendisinde bulunduğu halde, oruç tutamayacak derecede hasta olanlar ile yolcu olanlar, oruç tutmayabilirler. Hastalar iyileşince, yolcular da memleketlerine dönünce, tutamadıkları günlerin orucunu kaza ederler.

Ergenlik çağına gelmeyen çocuklara oruç tutmak farz değildir. Ancak bünyelerine zarar vermeyecek şekilde çocukları da yavaş yavaş oruç tutmaya alıştırmak uygun olur.

Lohusa olan kadınlarla âdet gören kadınlar, bu hallerinin devam ettiği günlerde oruç tutamaz, namaz kılamazlar. Bu sebeple Ramazan ayında tutamadıkları oruçları Ramazandan sonra uygun bir zamanda kaza ederler, yani gününe gün tutarlar. Kılamadıkları namazları ise kaza etmezler.

Orucun çeşitleri

Hanefîler'e göre diğer ibadetler gibi oruç da farz, vâcip ve nâfile çeşitlerine ayrılır. Bu üçlü ayırım Hanefîler'in, dinen yapılması gerekli olan şeyleri farz ve vâcip şeklinde iki kademeli bir ayırıma tâbi tutmuş olması sebebiyledir. Diğer mezheplerde "vâcip" terimi ise her iki kategoriye de içine alır. Nâfile ise farz ve vâcip dışında kalan dinî ödevlerin genel adıdır.

A) FARZ ORUÇ

Farz olan oruç denince, ramazan orucu kastedilir ve zaten tayin edilmiş, önceden belirlenmiş (muayyen) olan oruç da budur. Mazeretli veya mazeretsiz olarak tutulamadığı zaman, başka bir zaman kazâ edilmesi de aynı şekilde farzdır.

Bunun dışında bir de kefâret olmak üzere tutulan oruç vardır. Ramazan orucunun bozulması

sebebiyle tutulması gereken kefâret orucu yanında ayrıca, zihâr, yanlışlıkla ve kaza ile adam öldürme, hacda ihramlı iken vaktinden önce tıraş olma (halk) ve yemin için tutulacak olan kefâret oruçları da farz oruç kapsamında değerlendirilmiştir. Kefâret orucu, yapılan bir hatanın cezası veya telâfisi anlamını taşıdığından kişi için baştan belirlenmiş bir yükümlülük olmayıp, buna sebebiyet vermesi halinde gündeme gelebilen ârîzî bir yükümlülük niteliğindedir. Bu bakımdan ramazan orucu "muayyen farz", diğerleri ise "gayr-i muayyen farz" olarak nitelendirilir. Ramazan orucu sadece belirli bir vakitte, yani ramazan ayında tutulabilirken, diğerleri oruç tutmanın mubah olduğu her zaman tutulabilir.

Ramazan orucunun kazası da istenilen mubah günlerde tutulabilir. Fakat İmam Şâfiî'nin kazâyâ kalan orucun aynı yıl içerisinde kazâ edilmesi gerektiğine ilişkin görüşü de dikkate alınarak, herhangi bir sebeple kazâyâ kalan orucu mümkün olan en kısa zamanda tutmaya çalışmak uygun olur.

B) VÂCİP ORUÇ

Nezir (adak), kişinin dinen yükümlü olmadığı bir ibadeti yapmayı kendisi için bir yükümlülük haline getirmesidir. Kişi, oruç tutmayı adanmışsa, bu adak orucunu tutması vâciptir. Adak adanırken, orucun tutulacağı gün belirlenmişse, meselâ falan ayın falan günü gibi, bu muayyen bir vâcip olur ve orucun belirlenen günde tutulması gerekir. Nezredilen itikâf orucu da belirli günde tutulacağı için muayyen vâcip sayılır. Orucun tutulacağı gün belirlenmemişse gayr-i muayyen vâcip olur ve dilediği mubah bir günde tutulabilir.

Başlanmış nâfile bir orucun bozulması durumunda bunun kazâ edilmesi Hanefîler'e göre vâciptir. Mâlikîler ise kazânın farz olduğunu söylemişlerdir. Şâfiî'ye ve Mâlik'ten başka bir rivayete göre ise, nâfile orucun kazâsı gerekmez.

C) NÂFİLE ORUÇ

Farz ve vâcip olan oruçların dışında tutulan oruçlar nâfile oruç olarak isimlendirilir. Daha önce namaz çeşitlerini ele alırken belirttiğimiz gibi, nâfile, gereksiz anlamına değil, farz ve vâcip olanın dışında, kısaca gerekenin dışında yapılan anlamına gelir. Daha fazla sevap kazanmak maksadıyla yapıldığı için tabir câizse nâfile ibadet, bir bakıma fazla mesai yapmaktır. Nâfile oruçların sünnet, müstehap, mendup veya tatavvu olarak adlandırıldıkları da olur.

Nâfile oruç, mubah olan tüm günlerde tutulabilir. Ancak bazı günlerde oruç tutmak daha faziletli görülerek bugünlerde oruç tutmak sünnet veya mendup kabul edilmiştir. Peygamberimiz'in sıklıkla oruç tuttuğu veya oruç tutulmasını tavsiye ettiği günler, kısaca oruç tutmanın mendup kabul edildiği belli başlı günleri görelim.

Diyanet.gov.tr

Bu dökümanı orjinal adreste göster

Oruç nedir? Orucun çeşitleri nelerdir?